

Inkoo

JODDBÖLE V ASEMAKAAVA

Muinaismuistolain (295/1963) 13 §:n mukainen neuvottelu

Aika 15.10.2024 klo 9.00**Paikka** Teams-kokous**Läsnä****Nimi**

Aija Aunio

Teija Tiitinen

Tanja Ranta

Miika Ruokonen

Suvi Illman

Arja Sippola

Risto Ala-aho

Organisaatio

Inkoon kunta

Museovirasto

Länsi-Uudenmaan museo

Fortum Oyj

Inkoo Shipping Oy Ab

FCG Finnish Consulting Group Oy

FCG Finnish Consulting Group Oy

1 Kokouksen avaus ja tarkoitus

Esittäydettiin. Aija Aunio toimi puheenjohtajana ja FCG laati muistion.

Kyseessä on muinaismuistolain (1963/295) §13 mukainen neuvottelu, joka koskee asema-kaavaa Joddböle V. Neuvottelu käydään, koska kaavassa esitetään maankäytön muutoksia alueille, joilla on muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäänneksiä.

2 Hankkeen taustoitus

Arja Sippola, FCG: Alue on ollut teollisen toiminnan käytössä pitkään. Yleiskaavassa alue on osoitettu teollisuusalueeksi. Alueen kehittäminen on maakuntakaavan mukaista, jossa alueelle on osoitettu mm. satama sekä tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisaalue -merkintä. Nyt tehtävällä kaavamuutoksella mahdollistetaan uusien toimijoiden sijoittuminen alueelle. Terästehtaan vaatiman alueen vuoksi Inkoo Shippingin toiminnot joutuvat siirtymään satama-alueen lähelle toiseen paikkaan. Aluetta on muokattu paljon mm. maanoton vuoksi.

Miika Ruokonen, Fortum: Inkoon satama on poikkeuksellinen, koska alueella on Fingridin kantaverkko ja sähkön saatavuus on hyvä. Terästehtaan sijoittelua ja tilanvarausta on tutkittu toimintojen kannalta. Suunnitellun sijainnin alle jää kaksi kiinteää muinaisjäänneksiä Joddböle

ja Joddböle 2. Inkoo Shippingin uuden alueen alle jää kiinteä muinaisjäänös Nyängen, Oxhagaberget.

Aija Aunio, Inkoon kunta: Alueella on ollut hiilivoimala; ilmakuvassa näkyy mm. hiilivoimalan aluetta, sähköasema, johtokäytävät, satama ja nykyinen Inkoo Shippingin varastoalue, jonne uusia varastohalleja on tullut vuosittain. Terästehdas sijoittuu sataman taakse ja noin kilometrin pituinen valssaamorakennus vaatii tilaa. Aluetta laajennetaan vastaamaan tarvetta.

3 Alueen kiinteät muinaisjäänökset

Kaavamuutosalueella on kolme kiinteää muinaisjäänöstä (Joddböle, Joddböle 2 ja Nyängen, Oxhagaberget), jotka sijoittuvat kaavamuutoksessa T- tai T/kem-korttelialueille. Muinaismuistolain mukaan vaaditaan neuvottelu, jossa todetaan, voidaanko kohteita poistaa ja millä ehdoilla.

Kuultiin museoviranomaisten kuvaukset kohteista. Todettiin, että kohteen rekisterinumero on syytä mainita kohteiden yhteydessä, sillä saman nimisiä voi olla saman kunnan alueella tai muualla.

3.1 Joddböle 1000023265

Kohde on aiemmin ollut muu kulttuuriperintökohde, mutta kohteella on havaittu olevan pitempi historia, kuin aiemmin oli ajateltu. Alueella on ollut asutusta ainakin 1000, jopa 2000 vuotta.

Ensimmäinen karttatieto on vuodelta 1703. Kartassa on kaksi verotaloa. Kartassa näkyy myös viitteitä aiemmasta kehityksestä, kuten viimeistään 1571 autioitunut tontti, joka on vähintään keskiaikaista perua.

Kohde käsittää kaksi erillistä aluetta. Alueella on tehty 2021 tarkkuusinventointi, minkä perusteella alueen rajausta on tarkennettu.

Pohjoinen alue sijoittuu Stor-Olarsin tilan pihapiiriin. Alueella mm. vanha kivivaija ja kylätonttiin liittyviä kerrostumia.

Eteläisen osan etelä- ja pohjoispään alueella on havaittu rakennusten raunioita, jotka eivät kuulu kiinteään muinaisjäänökseen. Eteläinen osa on todennäköisesti asuinpaikka, mutta myös pajatoiminta on ollut mahdollista. Todennäköisesti vanhin osa on saarekkeen keskellä kasvuston peitossa. Alue on tärkeä tutkia lisätiedon saamiseksi.

Joddböle 1000023265 on muinaismuistolain suojaama kohde ja sen poisto edellyttää totaalitytöistä. Kohde voidaan poistaa rakentamisen tieltä totaalitytöistä.

Tutkimukseen kuuluvat kenttätyöt ja analyysit. Analyysit tehdään valideista näytteistä, eli sellaista, jotka kertovat muinaisjäänöksestä. Kalmiston mahdollisuus tulee huomioida. Metallin- ja lasiesinelöytöjä voi tulla.

Tutkimukset ovat käsityötä, joten sen kustannuksiin tulee varautua. Konservointikulut tulee myös huomioida.

3.2 Joddböle 2 1000023266

Kohteen tyyppi on työ- ja valmistuspaikka ja se on kuoppamiilu, hiili- tai sysihauta.

Alueella on halkaisijaltaan noin 2 metrin levyinen kuoppa. Kohdetta on käytetty hiilen valmistukseen. Kuopan pohjalta on löydetty hiiltä. Pieni kuoppamiilu yhdistetään yleensä kotitarvetuotantoon tai pajatoimintaan. Kohde voi liittyä jopa rautakautiseen raudanvalmistukseen.

Kohteessa kiinnostaa sen rakenne. Valli on kiinnostava. Tutkimukset eivät ole isoja, mutta ympäristö on myös tarkistettava metallinetsimellä.

Joddböle 2 on muinaismuistolain suojaama kohde ja sen poisto edellyttää totaalitutkimusta Kohde voidaan poistaa rakentamisen tieltä totaalitutkimuksen kautta.

3.3 Nyängen, Oxhagaberget 149010021

Kohde käsittää kaksi pronssikautista rökkiötä.

Eteläisempi sijaitsee maastossa korkeammalla ja on kooltaan noin 8 x 6 metriä. Rökkiössä on jäljellä vain yksi kivikerta, mutta muoto erottuu vielä hyvin.

Pohjoisempi kohde on maastossa hieman matalammalla ja on kooltaan noin 10 x 12 metriä. Korkeus noin metri. Jonkin verran kiviä on vyörytetty alas. Keskellä on kraatteri, joka voinut syntyä romahtamalla tai on tehty kaivamalla.

Kohde on vaikeasti saavutettavassa, joten tutkimusvälineistön kuljetus on työlästä. Metalliesineitä voi löytyä. Konservoitavia metallilöytöjä ei ole odotettavissa runsaasti.

Vastaavissa kohteissa usein löytöinä on ihmisen luita ja esinelöytöjä. Samassa rökkiössä voi olla useampiakin hautoja. Samanlaisia rökkiöitä on myös rautakaudelta. Rökkiöihin on voitu tehdä sekundäärihautauksia, eli niitä on käytetty hautoina myöhemmin uudelleen. Vanhimmat ovat ruumishautoja, mutta pronssikauden loppupuolella hautaustraditio muuttui polttohautaukseksi. Mahdollista, että rökkiöllä on osoitettu suvun nautinta-alueen raja. Rökkiöissä voi olla useampia kehiä useamman hautauskerran vuoksi.

Kohde vaatii totaalitutkimuksen. Kohde voidaan poistaa rakentamisen tieltä totaalitutkimuksen kautta. Kohteen tutkimuksen jälkeen kohdetta ei tarvitse ennallistaa.

4 Kohteille tehtävät toimenpiteet

Keskusteltiin, voisiko kohteiden säilyminen olla mahdollista, jos rakentamista pystyttäisi rajaamaan kohteiden ulkopuolelle.

Museovirasto katsoo, että kallion räjäytykset ym. rakennustyöt voivat vaurioittaa kohteita. Joissain kohteissa kosteusolosuhteet voivat muuttua, jolloin kohteen säilyminen voi vaarantua. Rakentamisen keskelle jäävään kohteeseen voi syntyä edelleen painetta hyödyntää aluetta. Riski kohteen tuhoutumiseen kasvaa ajan kuluessa. Säilyttämisestä saatava hyöty voi

---

jäädä pieneksi verrattuna tutkimuksiin ja kohteiden poistoon. Tutkimalla kohteet saadaan arvokasta lisätietoa historiasta.

5 Muut kulttuuriperintökohteet

Joddböle luode (1000023633) voidaan poistaa kaavakartalta. Kohde on tutkittu.

Kaavakartta ei sisällä Grävlingsberget (1000023634) -kohdetta. Kyse on myös historiallisen ajan rajamerkistä. Länsi-Uudenmaan museo toivoo, että alueelle järjestetään pääsy, jotta kohde voidaan dokumentoida valokuvaamalla.

6 Prosessikäytäntö

Tässä neuvottelussa sovittu on voimassa 5 vuoden määräajan. Jos alueen maankäyttösuunnitelmat muuttuvat niin, että tulee kajottavaksi kohteita, joista ei nyt neuvoteltu, tulee järjestää uusi neuvottelu. Tutkimuksia ei tarvitse tehdä ennen kuin se on välttämätöntä. Jos aluetta ei tulla muokkaamaan aivan pian, niin tutkimuksia ei tarvitse tehdä heti.

Kohteen asemakaavamääräykseen lisätään tieto, että neuvottelu on käyty. Sopiva kaavamääräys saadaan Tanja Rannalta Tammissaaren kohteesta. Määräys on viime vuodelta.

Ennen asemakaavan valmistumista tutkittuja kohteita ei tarvitse merkitä kaavaan.

Hankkeen toteuttaja tekee lausuntopyynnön alueelliselle vastuumuseolle/Länsi-Uudenmaan museolta kohteen poistamisesta.

Lausunto Länsi-Uudenmaan museolta tulee pyytää ennen tutkimusten toteuttajille laadittavaa tarjouspyyntöä. Lausunto liitetään mukaan tarjouspyyntöön, mikä auttaa konsultteja tekemään tarjouksen.

Valitun konsultin tulee vielä hakea Museovirastolta tutkimuslupa ennen kaivausten aloittamista.

7 Kokouksen päätös

Kokous loppui klo 10.25.

Muistion laatija	FCG
Jakelu	Osallistujat